

**ЖШС «NURSULTAN 7777»
БӨБЕКЖАЙ-БАЛАБАҚШАСЫ**

**«Бірінші сынып оқушыларының
ата-аналарына арналған пайдалы
кеңестер жинағы».**

Ақтөбе қаласы 2025

Неліктен балада қиыншылық туындауы мүмкін?

1. Мектепте жаңа талаптар қойылады: зейінмен тыңдауға, енжар болмауға, белгіленген ережелермен тәртіпке бағынуға міндетті болады;
2. Ата-аналар тарапынан жаңа талаптар қойылады; күн тәртібінің өзгеруі, мінез-құлықта дербестіктің пайда болуы, өз-өзіне қызмет көрсету бойынша тапсырмаларды орындау.
3. Бала құрдастарымен жаңа қарым – қатынасқа түседі: бала барлығы секілді оқи ала ма, онымен балалар достаса ала ма, оқу сөзбен, әрекетпен ренжітпейме деп уайымдай бастайды.

Үш "Б" заңы.

Бейімделу - ата-ананың міндеті моральдық және эмоционалдық қолдау көрсету. Белсенділік - педагогпен тығыз байланыс орнату, кеңестерге құлақ асу, мектеп өміріне қатысу. Бедел - ата-ананың беделін жаңа деңгейге нығайту және дамыту, мұғалімнің, мектептің беделін қалыптастыру.

Бірінші "Б" заңы:

Баланы мектепке оқуға бейімдеу.
Ата-аналарға кеңес.

Бірінші кеңес

Балаңызға керек нәрсенің ең маңыздысы бұл сіздің ықыласыңыз. Шыдамды болыңыз: оның мектеп туралы айтқан әңгімелерін зейін қойып тыңдаңыз, нақтылайтын сұрақтар қойыңыз. Есіңізде болсын: сіз үшін қанша маңызды емес нәрсе, сіздің ұлыңыз немесе қызыңыз үшін сол күнгі толқуға толы оқиға болып шығуы мүмкін.

Балаңызды зейін қойып тыңдаңыз: сонда балаға сіздің қандай көмегіңіз керектігін, мұғаліммен не туралы сөйлесу керектігін, сіз онымен мектеп жанында қоштасқаннан кейін баламен шын мәнінде не болатындығын түсіне аласыз. Оқушыға әкенің де, ананың да ықыласы қажет: оған үй тірліктерімен, теледидар қараумен, компьютер ойнаумен араластырмай, арнайы ол үшін уақыт бөлуді ұмытпаңыз.

Екінші кеңес:

Баланың мектеп оқушысы болу талпынысын қолдаңыз, оқуға деген ықыласын дамытыңыз және көтермелеңіз. Есіңізде болсын: "Балаңыз теріс қылықтар жасап, махаббатқа лайық болмаған кезде, аса зәру болатыны - сіздің махаббатыңыз, сіздің мейіріміңіз" Егер бала сіздің оның істеріне, жұмыстарына көңіл бөлгеніңізді көрсе, ол міндетті түрде сіздің қолдауыңызды сезінеді. Оның жетістіктерін айтыңыз, мақтауға сараң болмаңыз, міндетті түрде оның әрбір жұмысында мақтауға болатын нәрсе табыңыз. Мақтау мен эмоционалдық қолдау ("Жарайсың!", "Сондай жақсы орындадың!") баланың зияткерлік қызығушылығын арттырады. Балаңыздың мектептегі істері мен жұмыстарына деген қызығушылығыңызды шын жүректен білдіріңіз.

Үшінші кеңес: балаға жаңа өмір тәртібіне дағдылануға көмектесіңіз. Баламен ол мектепте кездескен ережелер мен нормаларды талқылаңыз. Олардың қажеттілігі мен жөнділігін түсіндіріңіз. Балаңызбен бірге күн тәртібін құрыңыз, оның сақталуын қадағаланыз. Күн тәртібі бірінші класс оқушысының өмірінде аса маңызды, баланың өмірінде жинақылықты, тәртіптілікті қажет ететін жаңа міндеттер пайда болады - күн тәртібі еңбек пен демалысты дұрыс үйлестіруге жаңа өмір жағдайларына үйренуге көмектеседі. Баланың үй тапсырмасының орындау ұзақтығын (бірінші сыныпта оқуды қоса алғанда 1-1,5 сағат) сондай-ақ ұйқы уақытын (толыққанды демалу үшін ұйқы тәулігіне 9-10 сағаттан кем болмау тиіс) бақылаңыз. Есіңізде болсын: күн тәртібінде қозғалысы аз әрекет түрлерін белсенді қимыл әрекеттерімен, зияткерлік және қимыл әрекеті түрлерімен алмастырып отыру қажет. Қаралатын теле бағдарламалардың санының және сапасының, компьютерде ойын ойнау уақытының азайтылуын қадағалаңыз.

Төртінші кеңес: баланың мектептегі қиыншылықтары туралы түсіністікпен қараныз. Бала мектептен келді - оны сұрақтың астына алуға асықпаныз, өзін еркін ұстауға мүмкіндік беріңіз. Егер ол ренжіп тұрғанын көрсеңіз, кейінірек жайлы әңгіме барысында оның мазасыздығының себебін білуге тырысқан

дұрыс. Есіңізде болсын: Бала үшін бір нәрсені істей алмау, бірдеңені білмеу-бұл қалыпты жағдай. Ол сол үшін де бала - бұл үшін кінәлауға болмайды. Кінәлау баланың өз өзіне деген бағасын түсіреді. Өзіне деген сенімділікті жоғалтады. Баланың қателесуге құқығы бар. Сіздің балаңыз мектепке оқу үшін келді. Адам бір нәрсені үйренгенде, бірден меңгеріп кетпейді, бұл табиғи нәрсе.

Бесінші кеңес: балаңызға құрдастарымен қарым-қатынас орнату және өзін сенімді сезінуге көмектесіңіз. Көпшілдігі үшін балаңызды мақтаңыз, оның мектептегі барлық таныстарына қуанышты екендігіңізді айтып білдіріңіз. Онымен құрдастарымен араласу ережелері туралы сөйлесіңіз. Балаңызға басқалар үшін қызықты болуға көмектесіңіз. Балаңызға достарына көрсете алатындай жаңа ойындар үйретіңіз. Балаңыздың сыныптастарымен танысыңыз, үйіңізге қонаққа шақырыңыз. Қарапайым шай ішу, ал кішкентай үй иесі қонақ күтуді үйренеді. Балаңыздың мектептегі жолдастарының көңілін қымбат ойыншықтармен, тәттілермен, "қымбат киіммен" сатып алу дұрыс емес. Бұлай сіздің балаңыз өзінен - өзі басқаларға қажет болуды үйренбейді. Сіздің ұлыңыз немесе қызыңыз сыныптастарының іштарлығына, құптамауына ұшырауы мүмкін. Өзіне сенімді, көпшіл бала кез-келген жағдайға тезірек әрі байсалдырақ бейімделеді.

Алтыншы кеңес: өз балаңыздың мектептегі істеріне қатысты парасатты бола біліңіз. Балаңызды мектеп күнделігінің қосымшасына айналдырмаңыз. Әрине мектеп жетістігі маңызды. Мектептегі баға балаңыздың бүкіл өмірі емес. Мектептегі баға - балаңыздың осы уақыттағы осы пәннің осы тақырыбы бойынша білім көрсеткіші. Ол баланың жеке тұлғасына мінездеме бермейді. Балаңызды басқа оқушылармен салыстырмаңыз. Балаңызды мектептегі жетістіктері үшін мақтаңыз. Есіңізде болсын: ешқандай "5" саны балаңыздың бақытынан маңызды бола алмайды. Алғашқы сәтсіздіктерге сіздің үмітіңіздің күйреуі деп қарамаңыз. Жетістіктерін арттырады, егер сіз үнемі қолдау көрсетіп отырсаңыз.

Жетінші кеңес: балаңызға бірінші сыныптың бірінші жартыжылдығында артық жүк артпауға тырысыңыз. Балаңыз

мектептен келісімен бірден үй тапсырмасына отырғызған дұрыс емес. Оған 2-3 сағат демалыс беріңіз, 1,5 сағат күндізгі ұйқы ұйымдастыруға тырысыңыз. Бала сабағын дайындаған кезде, оның жанында төніп тұрмаңыз. Сабағына өзі дайындалсын. Сіздің міндетіңіз орындау емес, көмектесу. "Мүмкін емеске қол жеткізуге" тырыспаңыз! Балаңызды қосымша сабақтарға беріп одан "кішкентай вундеркинд" жасамаңыз. Бала бұндай жағдайда өз-өзіне қожайын емес. Ол үшін басқалар шешім қабылдайды. Көбіне қалауына қарсы, оның қызығушылықтары, тірегі мен күші ескерілмейді. Сабақтардың уақыты және саны бойынша ұтымды мөлшер табыңыз. Бұл жерде асыра сілтеу оңай. Ал нәтиже қандай болмақ? Кейде ол қауіпті, себебі бала үлкендердің нұсқауы бойынша орындалатын нәрселерді үнсіз жеккөре бастайды. Содан барып көшеге, еркіндікке ешкім бақыламайтын жаққа қарай ұмтылады. Неліктен? Жауап қарапайым: баланы жайына қалдырыңыз, мәжбүрлеп, күштегеннің орынына, қызықтырыңыз.

Екінші "Б" заңы Бедел. Ата-ананың беделі. Балаңызбен тең құқыда сөйлеңіз және қарым-қатынас жасау үлгілерін көрсетіңіз. Отбасының барлық мүшелерінің баламен сөйлесуінің бірінғай тактикасын жасаңыз. Балаңыз көзінше өз пікірін қайшылықтарыңыз жайлы айтысқан дұрыс емес. Барлық келіспеушіліктер есіктің сыртында қалуы тиіс. Өз пікіріңізді айтыңыз, бірақ балаға қандай да бір проблемаға деген өз көзқарасыңыздан таңбаңыз. Ұмытпаңыз: бала өмірге деген өз көз қарасын қалыптастырады, ол сіздікінен басқаша болуы мүмкін. Балаға өз пікірін білдіру үшін жеткілікті уақыт беріңіз. Оның вербальды белсенділігіне кеңшілік беріңіз. Табысты оқу көп жағдайда отбасы мен мектептің ынтымақтастығына байланысты, сондықтан кез келген уақытта өз шаруаларыңызды тастап, баламен айналысуға дайын болыңыз.

Үшінші "Б" заңы Белсенділік.

Отбасы мен мектептің белсенді ынтымақтастығы ата-аналардың жіберуі мүмкін төрт маңызды қателік.

Бірінші қате:

Отбасы мен мектеп әрекетінің келісімсіздігі.

-Балаңызбен мектеп түсініспеушіліктерін талқыламаңыз.

-Мұғалімдер туралы теріс пікірлер айтпаңыз.

-Мұғалімдердің психологтардың кеңестеріне құлақ түріңіз

- "Мектептен де маңызды нәрсе бар" деген ұстанымдардан аулақ болыңыз.

Екінші қате:

Байланыстар сипаты.

-Мектепке анда санда немесе бір жағдай болған да ғана барудан аулақ болыңыз.

- Ата - ана жиналысына, өзге де іс -шараларға мән беріп қараңыз.

-Мектеппен байланысыңызды сиретпеңіз, балаңыздың барлық жағдайынан хабарсыз қаласыз

-Бұл түсініспеушіліктіңжиналуына, мұғалімнің, балалармен ата-атананың бір-бірінен алшақтауына және ата-ананың педагогикалық мәдениетінің төмендеуіне әкеледі.

-Осының салдарынан бала тәрбиесінде ата-аналармен педагогтардың қателіктерінің саны күрт асуы мүмкін.

Бейімделу процесі сәтті өткеннен кейін түсінуге болады?

1. Баланың оқыту процесіне қызығушылығы

артып мектеп ұнайды, ол сенімсіздік пен қорқынышты сезбейді.

2. Бала бағдарламаны қиындықсыз игереді.

3. Сыныптастарымен мұғалімімен қарым - қатынас қалыптасады. Балаңыздың өзін - өзі бағалауы жоғары, бастамашыл болсын десеніз, өз сөздеріңізге абай болыңыз, теріс қуаты бар сөздер бар ма, соған талдау жасаңыз және баламен сөйлескенде оларды қолданбаңыз.

Үшінші қате:

Ата-анадан болатын кері әсерлер.

"Көзіме көрінбесенғой!"

"Маған бұндай жаман бала керек емес"

"Сен маған қаншама уайым әкелдің"

"Неге өзінді кішкентай балаша ұстайсың?",

"Ақылдысыңба?", "Айтқанды істе!>

"Мен не істеуіңдікің сенен жақсы білемін"

"Иттен қорқуға ұялмайсың ба?"

"Болмашы жараға бола жылама"

"Сенің қолыңнан бәрібір ештеңе келмейді"

"Менен басқа ешкімге сенбе"

"Саған менен басқа кім шындықты айтады?"

"Өзің жасама қауіпті"

"Мен өзім жасаймын"

"Әкел көмектесейін"

"... Соған ұқса"

"Сен сондай әлсізсің"

Бала ересектер оған қалай қараса, өзін солай сезінеді. Теріс сөздер баланың мінез-құлқын алдағы бірнеше жылдарға бағдарлауы мүмкін. Көп жағдайда ата-ананың асығыс, ойланбай айта салған сөздері баланың әрекетіне, мінез-құлқына, ойлау қабілетіне әсер етеді.

Нейро психофизиологтардың бірінші сынып оқушыларының ата-аналарына кеңесі.

1. Алдыңызда жай ғана адам емес, өзіне тән қабылдау, ойлау эмоция ерекшеліктері бар ұл немесе қыз тұрғанын ешқашан ұмытпаңыз.

Тәрбиелеу, оқыту, тіпті жақсы көрудің өзі әр түрлі сипатта болуы қажет. Міндетті түрде қатты жақсы көру керек.

2. Ұлдар мен қыздарды ешқашан салыстырмаңыз, біреулерін екіншілеріне үлгі етпеңіз. Олар тіпті биологиялық жас бойынша әр-түрлі қыз балалар құрдастарынан үлкен болады.

3. Ұлдар мен қыздардың көруі, естуі, сезінуі әртүрлі Кеңістікті түрліше қабылдап, түрліше бейімделеді, ең бастысы -бұл әлемде кездесетін нәрселерді түрліше ойлайтындықтарын ұмытпаңыздар және қабылдаулары ересектердей емес.

4. Солақай баланы күшпен қайта үйретпеңіз. Мәселе қолда емес, мидың құрылысында.

5. Баланың өзін өзі бағалауын арттыруға ықпал етіңіз. Не үшін екенін білетіндей етіп, жиі мақтаңыз.

Баланың қиындықтары—сіздің де қиындықтарыңыз.

Қиындықты бірге жену оңай және жеңіл.

Балаңызға шарттсыз махаббат сыйлаңыз.

